

Yaslı Gittim Şen Geldim

– Halil MANUŞ · 06 Aralık 2016

“Yaslı gittim, şen geldim;
Aç koynunu ben geldim.
Bana bir yudum su ver,
Çok uzak yoldan geldim.”

Bu marşın belki yazarını bilmesek de söylenişini hemen hemen çoğumuz biliriz. Samih Rifat'a ait 'Akdeniz Kıyılarında' adlı şiir. Yalnız bestelenirken bazı dörtlükleri alınıp 'Gelibolu Marşı' olarak Leylâ Saz tarafından bestelenmiştir.

Kimdir Leylâ Saz? İsterseniz kısa bir özgeçmişi ile tanıyalım.

1845 yılında İstanbul'da doğdu.

Hekimbaşı İsmail Paşa'nın kızı.

Çocukluğunda yedi yıl süreyle sarayda bulundu, sultan hanımların nedimeliğini yaptı. Bu sayede harem hayatını yakından tanıdı ve iyi bir eğitim gördü.

Sarayda kaldığı dönemde, Nikoğos Ağa ve Medeni Aziz Efendi'den dersler aldı. Klasik Türk Müziği konusunda kendini geliştirdi ve bestekâr oldu.

İki yüze yakın bestesi vardır.

Bostancı'daki köşkü yandığında, çoğu şiiri ve hatıra defterleriyle birlikte bu notaların çoğu yandı. Şiir yazmaya 16 yaşında başladı.

"Yaslı gittim şen geldim" dizesiyle başlayan ünlü marşı

"Seni sevda çiçeğim, tac-ı serim (Hicaz)

"Nerdesin, nerde acep, gamla bıraktın beni (Hicazkâr)"

"Mani oluyor halimi takrire hicabım (Hicazkâr)"

"Ey sabah-ı hüs-i anın aftar-ı enveri (Hüzzam)"

"Harab-ı intizar oldum, aman gel (Hüzzam)"

"Etmedim asla terahhum pek çok üzdün (Mahur)"

"Dilberim terk-i sebata her zaman amadedir (Sultaniyegah)"

...gibi şarkıların bestekârı olmasının yanı sıra, "Solmuş Çiçekler" (1928), başlıklı şiir kitabıyla da tanınan Şair Leyla Hanım, yirmi yıldan uzun bir süre Saray yaşamının içinde bulunmuştur.

Fitnat Hanım ile birlikte dönemin mecmualarında açık imzası görülen ilk kadın şairlerdendir.

6 Aralık 1936 tarihinde, İstanbul'da vefat etti.

Çoğu şiirleri ve hatıraları yanınca sonradan yayınlanan eserleri yangından sonraki eserleridir.

Bakin bu hususta mısralara neler yazdırmıştır.

Yandı köşküm pılım pırtım bucağım
Söndü hiç tütmemek üzre ocağım
Heder oldu çekilen bunca emek
Ne evim kaldı, ne bahçem, ne çiçek
Ne sazım kaldı, ne nağmem, ne nota
Ne masam kaldı, ne minder, ne oda
Ne kalem kaldı, ne defter, ne kitap
Her ne yazdımsa bütün oldu yebab
Bir ağızdan ederek hep feryad
Elbet etmişler idi istimdat
Yandı mahvoldu bütün asarım
Varmış oğlumda biraz eşarım
(...)
Yapılsa ev alınır hepsi yine
Konmaz asar-ı güzidem yerine
Başka hepsindeki his, vak'a, hayal
Şimdi tekrarı ise emr-i muhal
(...)
Aradım, topladım ettim itmam
Bende mevcut idi mevcut makam
Deyiverdim hem bu imiş hüküm-i kader
Gam da elbet ömrüm gibi elbet geçer.

Sevgili Dostlar,

Soyadı Kanunu'nun çıkmasından sonra "kendimi bildim bileli günüm müziksiz geçmedi" sözleriyle "Saz" soyadını aldığı ifade eden Merhume Şair/Bestekâr ve Yazar Leylâ Saz Hanımefendi ye Allahtan Rahmet diler, ilkokul sıralarında bizlerin dillerinden düşmeyen yukarıdaki marşını günümüz çocuklarına, gençlerine de öğretilmesi arzu ve temenni ederim.